

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину 6 дин.
на пола године 3 дин.
за стране земље на годину 9 дин.

Недеља 16. Јуна 1891.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преглату ваља слати упућеном на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

П О З И В

Баџи који су регрутовани у прошлој 1890. години при VII Београдској пуков. команди, позивају се да овој команди пред-стапу 30. Јуна тек. год. у 8 сати пре подне у Горњи град, ради испуњења њихове оба-везе у сталном кадру.

Тако исто позивају се и они ђаци који су регрутовани 1886, 1887, 1888, и 1889 године, а који још ни до данас овој команди предстали нису ради испуњења њихове оба-везе у сталном кадру.

Ко овоме позиву не би сљедовао, а на-рочито ови последњи искусиће чл. 14 за-кона о устројству војске.

Број 5780. Из канцеларије VII Београдске пуковске команде 12. Јуни 1891. године у Бео-граду.

О Б Ј А В А.

Према чл. 5. закона о чувању пољског имања, општински је одбор у седници сво-јој од 7. Јуна о. г. одредио следеће казне за потрице и то:

I. За прегажени или онашени 1. кв. метар пашњака, браника, воћњака, ливаде и детелине 0-10 дин.

II. За 1. кв. метар баште, баштованци-нице — прегажен или опашен 0-50 дин.

III. За 1. чокот виноградски, упропаш-ћен 1-00 дин.

IV. За прегажени или опашени 1. кв. метар њиве, засејане јечмом или овсом 0-15 дин.

V. За прегажени или опашени 1. кв. метар њиве, засејане житом или ражи 0-20 д.

VI. а) За 1 струк кукурузни пре пра-шења 0-05 дин.

б) За 1. струк кукурузни после пра-шења 0-10 дин.

в) За 1 струк кукурузни после првог копања 0-15 дин.

г) За 1. струк кукурузни после другог копања 0-20 дин.

Ово се јавља грађанству ради знања.

Од стране Суда општине вар. Београда 8. Јуна 1891. АБр. 805.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА XXXIX. РЕДОВНИ САСТАНАК

29. Априла 1891. год.

Председавао заступник председника г. Св. Карапешић, од одборника биди: Милован Р. Маринковић, Љубомир Јовановић, Андра Ј. Олавић, С. Азријел, Јов. М. Тадић, С. Д. Милићевић, М. Ј. Марковић, М. Јовановић, Ђ. С. Новаковић, К. Д. Главинић, И. Цветановић, Ст. Чађевић, М. Капетановић, М. Велизарић К. Б. Михајловић, Р. Пе-тровић Р. Драговић, Ф. Васиљевић, Д. П. Дашковић, В. Ви-торовић.

I.

Прочитан је протокол одборске седнице др-жане 26 Априла 1891 год. и учињене су сле-деће измене: у одлуци КЊБр. 213. да је лицитација за коцкасту кадру одложена у инте-ресу општине а не што није било лицитаната; и да се одлука КЊБр. 219 дупно тиме, што је лицитација за грађење кадрме са дотераним каменом у Душановој улици одобрена и да је ово грађење уступљено Јов. Шелингу и комп. по цени од 5 49³/₄ дин. (пет динара четрдесет и девет и три четвртине паре) од кв. мет.

II.

На предлог г. Радечка Драговића, одбор је решио: да се од данас у општинским новинама објављују стенографске белешке одборских сед-ница сем белешака тајних садница или оних, за које одбор реши да се не објављују до даље наредбе.

III.

Одборник г. Ст. Чађевић предлаже, да се реши да се од сад насинају улице само коло-возом, те да се не затрчавају куће као што је то до сад бивало. По саслушању овога одбор је решио, да се овај предлог стави на дневни ред за идућу седницу.

IV.

Одборник г. Љуба Јовановић пита је ли пред-седништву познато и по чијој је наредби један позорник општински из одељка палилулског по-зивао грађане на неки збор.

На ово питање председништво је одгово-рило, да њему није то познато по да ће ствар извидити и одбору реферисати.

V.

Одборник г. Милован Р. Маринковић пита председништво шта су рачуноспитачи, који су рачуне општинске прегледали, урадили пошто је дозвоао, да су исти престали више прегледати рачуне. По саслушању овога одбор је одлучио, да се ова ствар остави за идућу седницу.

VI.

По прочитању акта истражнога судије за вар. Београд АБр. 776, 789, 797, 810 којим тражи уверења о владању и имовном стању из-

весних лица, одбор је изјавио да су му Жив-вап Сав.ћ калфа шлсерски, Милан Живковић, словослагач, Нокота Мидановић, слуга оvd. и Фердинанд Цветковић оvd. столарски калфа, непознати, да је Драгутин Пецић официр у оставни пмовног стања спротног, да је некад био осуђиван ал да му је од тада владање ње-гово непознато.

VII.

Председништво износи одбору на мишљење молбе, којим се тражи уверење о имовноме стању и по по прочитању истих СБр. 6365, 6202, 6414, 6373, и 6475 одбор је изјавио ми-шљење, да се предходно суд, увери о имовноме стању молитеља Миланце Костић, оvd. Марије Ј. Мијаповић оvd. и Милован Будисављевић бив. учитељ, па тек онда да им се изда уве-рење; да се суд предходно увери да ли Драга Катанић удова има у Београду каквог имања па да јој према прибављеном извешћу изда тра-жено уверење, и да се Љубици Д. Тасића изда тражено уверење.

VIII.

Одборник г. Милутин Марковић, предлаже пошто је у прошлој седници одбор решио, да се учини привремена позајмица до једнога ми-лијона, да би требало изабрати контролни од-бор од 11 лица, који ће издатке из ових новаца контролисати, и одбор је изабрао шест лица из грађанства и то: Дим. Ђирковића, Мих. Павло-вића, Тодора Михајловића, Милана А. Павло-вића, Милоша Гођевића, и Св. Стаменковића, три одборника: Милут. Ј. Марковић, Др-ч М. Т. Лека и Содомон Азријела;

Да се умоли Влада Његовог Величанства и Народна Банка да и они именују по једног члана овог одбора;

Да повереници, који су преговарали о овоме зајму са председништвом општине и г. г. Милут. Ј. Марковићем и Ђ. С. Новаковићем одреде право и дужности овога контролног одбора, и о истоме извести одбор.

IX.

Председништво објављује, да је на дневноме реду извештај одборског повереништва за ос-ветлење вароши Београда.

По прочитању тога извештаја АБр. 814, ко-јим повереништво предлаже одбору понуду Пе-риклесу Цишоша за електрично осветлење као најповољније за општину, одбор је једногласно решио, да прима предлог повереништва у на-челу, да исто одборско повереништво изради уговор са понуђачем и поднесе га одбору на одобрење, да се позове понуђач да у року од месец дана одреди свога повереника који ће се споразумевати са одборским повереницима односно склапања уговора, и да повереници по-кушају не би ли понуђач пристао, да такса за

приватну употребу лампе буде мања од 6 пара динарских.

X.

Г. Милан Михајловић председник пореске управе, као старалац масе пок. Гранта бив. америкашког конзула, нуди општини да за своје школе купи један плац из имања масе Грантове, које је партиципано.

По саслушању ове понуде, АВр. 833 одбор је одредио да г. г. Мил. Цветковић одборник, Јов. Смедеревац општ. инжењер и Др. Рибничар општ. лекар, као одборски повереници прегледају и изаберу један плац који би најбољи био за основну школу а г. г. Мат. Јовановић и Јов. Станковић, одборници, да се са староцем масе пок. Гранта погоде за цену изабраног плаца.

XI.

Председништво објављује да је на дневном реду претрес о грађењу основе школе Дорћолске и Јалијске на Дорћолу.

Пошто је стручна комисија извештајем својим АВр. 830/91 одбацила све планове поднете услед расписаног стечаја, што не одговарају законском пропису за зидање основних школа, те е услед тога одборник г. Милан Капетановић ачтом својим АВр. 831/91 поднео свој нацрт за зидање ове угледне основне школе на Дорћолу и пошто је стручна комисија извештајем својим АВр. 832/91 овај нацрт оценила као добар и саобразан законским прописима за грађење основних школа, и пошто се је г. Милан Капетановић понудио, да ће, ако и одбор његов нацрт прими, изградити и детаљне планове уз награду одређену по законима немачким или аустријским, коју ће сву награду приложити на добротворне цели, одбор је решио, да се нацрт г. Милана Капетановића одборника за грађење основне школе на Дорћолу усвоји; да се умоли г. Милан Капетановић да изради и детаљне планове за ову зграду, а да му се за тај посао одреди награда по звону немачком или аустријском.

XII.

Председништво саопштава одбору акт духовнога суда епархије београдске, као одговор на питање одборско односно извештаја цркве св. Александра Невског на плац до „Сака чесме“, у коме се акту изјављује, да духовна власт може дозволити рушење цркве св. Александра Невског тек онда, кад се општина београдска обавезе да о своме трошку сазида нову цркву и то пре но што стару поруши.

По саслушању тога акта АВр. 521, одбор је решио, да се одговори духовном суду епархије београдске, да ће општина београдска у року од три године озидати цркву св. Александра Невског на своме плацу до „Сака чесме“ пристојну према своме тадањем стању.

XIII.

Одборник г. Ст. Чађевић предлаже да се расписе стечај за планове за зидање основних школа и за остале квартове варошке, но одбор је решио, да се овај предлог изнесе идућој седници на решење.

XIV.

Одборник г. Коста Главинић предлаже да се обзнани, да сваки који хоће да зида нову грађевину у Београду, мора предходно тражити од општине нивелациону линију.

По саслушању овога одбор је усвојио у свему овај предлог с тим да се ова одлука обзнани преко општинских новина а да се и остала уредништва умоле да ово обнародују.

XV.

Председништво подноси одбору на одобрење лицитацију држану 10. Априла 1891. г. за гра-

ђење калдрме и тротоара ломљеним каменом у Грочанској улици, и по прочитању протокола лицитације ГВр. 441 одбор је решио да се грађење ове калдрме уступи Ставри Костићу, као најнижем понуђачу а по цени и то, за грађење калдрме ломљеним каменом по два динара и деvedесет и девет и три четвртине паре (2·99 $\frac{3}{4}$ дин.) а за грађење тротоара ломљеним каменом по два динара и двадесет и девет и три четвртине паре (2·29 $\frac{3}{4}$ дин.) по кв. метру.

XVI.

Председништво износи на одобрење лицитацију држану 12. Априла 1891. год. за грађење калдрме у новопросеченој Јеленској улици.

По прочитању протокола лицитације ГВр. 458, одбор је решио, да се грађење ове калдрме уступи Панци Манојловићу, као најнижем понуђачу по цени и то: за грађење калдрме средином по два динара и осамдесет и седам и три четвртине паре дин. (2·87 $\frac{3}{4}$ дин.) а за грађење тротоара по два динара и дванаест и три четвртине паре дин. (2·12 $\frac{3}{4}$ дин.) по квад. метру.

XVII.

По прочитању протокола лицитације ГВр. 491, 474 и 490, држаних за давање под закуп општинских мајдана каменних „бела марама“ и за откопавање земље до нове нивелете у Једренској улици и на Топличном венцу на којим лицитацијама није било лицитаната, одбор је решио, да се по свима овим стварима распису друге лицитације.

XVIII.

По прочитању протокола лицитације ГВр. 424, 425 и 475, држаних за грађење калдрме у Которској и Вук-Караџићевој улици и за откопавање земље до нове нивелете у Вук-Караџићевој улици, одбор је одбацио све три ове лицитације као скупе и решио, да се друге распису.

XIX.

Председништво подноси одбору на одобрење лицитацију држану 11. Априла 1891. г. за грађење циклор тротоара, калдрме са ломљеним каменом и макадама на Топличном венцу.

По прочитању протокола лицитације ГВр. 447, одбор је решио да се грађење калдрме ломљеним каменом по 2·92 $\frac{3}{4}$ дин. и грађење макадама по 2·91 $\frac{3}{4}$ дин. по кв. метру на Топличном венцу уступи Петку Вељковићу предузимачу као најнижем понуђачу а да се за грађење циклор тротоара ова лицитација као скупа одбаци и друга распису.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Новорођено дете женско нађено је 11. јуна о. г. око 11 часова ноћу у парку на великој пијаци. Родитељи му се не знају.

Војена наредба. Господин Министар Војени издао је наредбу о томе, који ће се обвезници војени, државни и општински чиновници, ослободити од мирнодобских вежбања као и за време рата и мобилизације. Што се тиче општина у Србији, стоји у тој наредби следеће: „Код општинских судова не ослобођавају се ни од редовних вежбања ни за време рата и мобилизације сви они општински часници, који су служили у сталном кадру и који заузимају старешинска места у војсци. Ако овај случај не постоји, онда се од мирнодобских вежбања као и за време рата и мобилиза-

ције ослобођавају од личног служења у војсци у свакој општини: председник општине, по један сеоски кмет, писар општински, а код варошких општина поред горњих још и рачуновођа или касир. Општински служитељи као обвезници, дужни су следовати позиву војних власти и обављати све војне дужности кад се на ове буду позвали.

Видов-дан. Јуче на Видов-дан држана је у општини београдској свечана одборска седница, у којој су објављена имена оних ученика наше Велике Школе, који су најбоље, према оцени Академског Савета, из радили темате из историје Српскога народа, и у којој је објављено колико који добија награде

Ову је свечану седницу отворио председник општине г. М. Р. Мариновић беседом, која гласи:

Господо одборници!

После помена изгинулим борцима из народа Српског за најузвишенију мисао, за слободу народну, за народно одржање и опстанак: — после таквог и тужног и светог помена састали смо се да извршимо, по завету одборском, једно дело намењено родољубивости Срба. То дело састоји се у издавању награде оним члановима народа српског, који се тек приближују мучном и цагљевитом људском животу, који ће постати цуноправни грађани народа српског и који тек што то нису. Ти чланови српског народа јесу омладина његова, јесу узданица народна. То је она омладина, која довршује своје школовање у нашој Великој Школи.

Господо одборници! Дозволите да вас подсетим на свечану седницу, држану на Видов-дан 1889 год. приликом помена петстогодишњице од битке Косовске. У тој свечаној прилици одбор општине београдске, одбор оне општине у Срба која је намењена својим садашњим положајем да предњачи и буде углед народних идеала — одбор те и такве општине заветовао је своју општину да предњачи у родољубљу. Тај свој завет одбор је утврдио одлуком: да се издаје из општинске благајнице 600 динара сваке године оним младићима наше Велике Школе, који буду најбоље расправили два задатка, одређена Академским Саветом, из повеснице Српскога народа.

Ова данашња седница, господо одборници, сазвана је за то, да се одкупи задана реч, завет. Она је прва откупна реч. Радујем се двоструко: 1, што ми се пружила прилика била да 1889. године потпогнем као одборник тај родољубиви посао који је родољубље београдског представништва прихватило; 2, што ми се данас пружила прилика да као председник извршим ту одлуку и одкупим одборову задану реч.

Молим вас да будете добри саслушати преписку о израђеним задацима.

За овим је секретар општине прочитао писмо Ректората Вел. Школе у коме се излаже да је Академски Савет, према одлуци Одбора

Општине београдске од 15. Јуна 1889. год. која је донета у свечаној седници приликом 5-сто годишње успомене на Косовку Битку, одредио две теме из историје нашега народа за слушаоце историјско-филолошког одсека и то: прва тема гласила је: облици сопствености у нашој историји средњег века, а друга, биографија и државна радња Милоша Обилића и Вука Бранковића.

Према овим расписаним тематима поднето је било Академској власти шест расправа и го, три за једну, и три за другу тему, воје су расправе прегледали и оценили г. г. професори историјско-филолошког одсека.

Према тој оцени г. г. професора прва награда од 400 дин пала је на расправу о облицима сопствености у нашој историји средњег века, коју је израдио г. Владислав Рибникар филолог III. год. а друга награда од 200 дин. пала је на расправу о биографији и државној радњи Милоша Обилића и Вука Бранковића, коју је израдио г. Живко М. Романовић филозоф.

Три друге расправе израђене су врло добро и од Академског Савета похваљене а шеста одбачена сасвим.

После објављених имена награђених Великошколаца и издагој награди у 400 дин. г. Рибникару, који је био присутан, г. Маринковић председник општине закључио је ову свечану седницу овм речима:

Господо одборници!

Слушали сте и видели како се наша великошколска омладина одазвала оном родољубивом завету београдске општине. Тај одзив може служити само за похвалу садашњем појасу наше омладине. Почетак је с омладинске стране добар. Такав се почетак и могао очекивати. Ја верујем, господо одборници, да се свом народу служи часно и лепо кад се овако и оволико ради, колико је данашња омладина урадила решавајући постављене задатке. Ту веру, надам се, потврдићете и ви ускликом:

Живела Омладина!

Овој свечаној седници присуствовао је већи број одборника општинских а било је прилично и гостију, понајвише великошколаца.

Не можемо а да не поменемо лепу црту племенитости награђенога г. Романовића. Он је у писму, где му је име било забележено, изјавио, да ако његов рад буде награђен, даје од те награде 50 дин. друштву Св. Саве. Овакој се појави само можемо радовати.

Израђени темати предати су општини као њена својина и она ће их о свом трошку штампати.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

држан 29. Априла 1891. год.

Председавајући Св. Караџић. Почетак у 7¼ часова по подне.

Председавајући. Састанак је отворен. Изводе чути протокол прошлог састанка.

Секретар чита протокол од 26. Априла. (По-

сле неколико примедба које се усвојише — при ми се протокол).

Ст. Чађевић. Ја бих желио да ми председништво каже: за што са не износи на решење предлог о штампању стенографских бележака?

Председавајући. Тај предлог стављен је у дневни ред још 16. Марта а под бр. 27. али још није дошао на ред. Кад дође на ред може се решити.

Ст. Чађевић. Господо! нас је грађанство својим поверењем овде довело, нама је дужност ми морамо да о свима нашим овде радовима полажемо грађанству јаван рачун. Грађани се буне против нас. Они незнају рад наш јер се нигде не штампа. Они мисле да ми овде један другом дошаптавамо, да нешто кришом радимо. Са тога је врло потребно а у интересу наше части в образа ди се белешке штампају.

Р. Драговић. Још кад је буџет претресан, ја сам тражио да се стенографске белешке штампају и председништво је одговорило да ће то изнети на дневни ред у доцнијим седницама. Много је седница прошло од тога доба а предлог није изнесен на решење. Ако је одбор вољан то би се могло сад још решити.

М. Велизарић. Ја држим да је сав одбор за то да се штампају, и са тога председништво треба да изнесе одма предлог на гласање.

Председавајући. Ви видите да је ово већ двапут штампано у листама дневнога реда, па још није доспело на ред. Кад дође решиће се.

А. Одавић. Говорити о томе да ли је нужно да се још вечерас реши ово питање, ја мислим да је савршено излишно. Ми смо сви за то и шта хоћемо још.

Председавајући. Немам шта против тога да се питање изнесе и преко реда на решење, кад г. г. одборници то хоће, то је и до сад практиковано.

Г. Раденко Драговић дакле предлаже да се стенографске белешке штампају у општинским новинама. Прима ли одбор то. (Прима.)

Да се још разумемо о томе. Ово ће ваљда важити само за јавне седнице а не и за све. (Тако је.)

А. Одавић. Разуме се, да се штампа оно, за шта није одбор нарочито решио да се не штампа или што није било у тајној седници.

Ст. Чађевић. Ја мислим да је врло нужно да донесемо одлуку о томе како да се насипају улице београдске. Ја сам приметно да се насипају тротоари и да се засипају читаве солидне зграде а међу тим није тако нужно насипати тротоаре. У другим земљама то насипање врши се без штете за имаоце а овим како ми то вршимо они се штете. Ја мислим да ми имамо права на коловоз. То је потреба саобраћајна читаве општине а што се тротоара тиче, ту је већ друга ствар. Он не треба да се насипа донде, докле се извесан низ кућа не подигне или док се не поруше оне које постоје, те тако да тај рад и буде извршен, и буде без штете за имаоце имања.

Један случај знатног оштећења сопственика ја сам видео код Скупштинске кафане. Нивелета се не одређује за пешаке већ за терете. Ми можемо и с 15% да идемо пешке узбрдно и са тога би ваљало и овде то дозволити иначе ће газде кућа да пропадну ако одма извршимо све како треба према нивелети. Најбоље ће бити ако усвојимо тако, да се насипа онда кад у једноме низу, у једноме делу улице, у једноме квадранту, буде могуће извршити насипање без штете за сопственике кућа иначе су они у праву што подижу грају.

Председавајући Предлог г. Чађевића односи се на оно насипање поред касарне (чује се: он говори у опште). Знам, али онај рад тамо побудио га је на овај предлог. Ја мислим да би најбоље било да ми промислимо о овоме

предлогу па да идуће седнице поведемо дебату о њему.

Мил. Маринковић. Пристајемо и ми и предлагач да се ово одложи за идућу седницу.

Председавајући. Тако ће се и учинити.

Ст. Чађевић. Ако није потписан уговор о трамвају, ја би имао да приметим на 3. тачку истог уговора. Молим да ми се каже је ли потписан.

Заст. председника. Јесте.

Ст. Чађевић. Е онда је свршено, и не може се исправљати, зато нећу ни да говорим.

Сол. Азријел. Ми смо овде мало пре решили, да се стенографске белешке штампају и предају јавности, а ми смо казали од кад ће то почети (чује се од 1. Маја ов. год.)

Заст. председника. Усваја ли одбор, да се почне од 1. Маја т. год. штампање стенографских бележака т. ј. штампање протокола од 1. Маја, а не и пређашњи. (Усваја)

Ј. Јовановић. Јуче је био један скуп грађанства у Палидули и на тај скуп позвао је грађане један општински служитељ. Држим да то није била његова дужност. На сваки начин то је г. Илић наредно а није Бугарчић, јер овога већи нико ни слушао.

Јоца Тадић. Ја мислим да се умоле господа из тога краја те да разберу, који је тај општ. служитељ, па да се он узме на одговор и да каже по чијој је наредби ишо и звао људе и кад овај каже, да је по наредби г. Илића онда и овога узети на одговор, како је смео употребљавати општин. служитеље на незваничне послове.

Ф. Васиљевић. Ја не знам, има ли он право или нема, али држим, да би га требало смелити и дати му овде у суду или одбору посао, а тамо нека иде други.

М. Велизарић. Ову ствар треба прво извидети, ни г. Илића саслушати и тек ћемо онда видети шта ћемо с њим.

М. Маринковић. Ова жалба, питање, како га назовеће треба најпре да се извиди, и после тога да се чини корак, иначе се ништа пре тога не може решавати. Тако би најкоректније било да се уради. (Врло добро).

А. Одавић. И ја ћу да проговорим коју о овој ствари. Мени је познато господо, да је устав предвидио, да се не може нико несаслушан осудити; но ми не доносимо решење да се он осуди, већ да се премести на други посао. Што се тиче извијаја и ја сам за то односно служитеља а и г. Илића, а што се тиче изјаснења г. Илићевог то баш није нужно, кад се јавно зна, да на јавним зборовима ради против општине.

С. Азријел. Тај г. Илић је изабран од грађанства за тај кварт палидулски и према томе да ли ми имамо права да га с тога места укловимо.

Заст. председника. Можемо ми њега одредити овде у суду на посао, а тамо одредити другог, јер је то питање распореда о чему ево шта каже закон:

Прочитајте госп. секретару (секретар прочита чл 26 општ. закона).

По овоме председништво ће учинити своје. (Добро).

М. Маринковић. Чуо сам, да су у суду нашем прегледани били неки рачуни, па је с тим се престало и ако исти нису свршени. Тражим, да се одбору поднесе извештај шта је у ствари.

Заст. председника. Поднећу вам у идућој седници.

С. Милићевић. Шта је било са изјаснењем г. Банковића. Има ли тога изјаснења. (Чује се: други пут о томе.)

Заст. председника. Има господин одборник. Ако сте вољни да изнесем сад (чује се: да се пређе на дневни ред). Добро.

Прелазимо господо на дневни ред.

Чујте, неколико уверења се траже за извене личности. (Секр. чита.)

За Драгутина Пецића официра у оставци — хрђавог владања, јер је био осуђиван за фалзификат.

За Фердинанда Цветковића столарског калџу — непознат.

За Николу Милановића слугу — непознат.

За Новака Савића калџу — непознат.

Траже се неколико уверења о сиромашном стању. (секр. чита.)

За Љубицу Д. Тасића — сиротног.

За Милована Будисављевића бив. учитеља — сиротног.

За г-ђу Драгу удову Мијајла Катавића — Суд да јој изда увере о сиромаштини.

За Марију одвојено живећу жену Јоце Мијатовића Гарлоша — сиротног.

За Милицу Крстића — сиротног.

М. Марковић. Господо, познато вам је свима, да је прошле године поднет извештај техничке финансијске комисије о свима радovima и плану како има да се изврше општински послови и како да се прибаве сретства за сва та предузећа. У том извештају она је ставила један услов за одобрење зајма и у 5-тој тачки извештаја предложено је, да се изабере један одбор, који ће контролисати сва издавања на општинска та предузећа и то из одбора да буду три члана; из грађанства 6 чланова; Народна Банка да изабере једног и од стране владе да буде један, те тако да буде тај одбор састављен из 11 чланова.

Под тим условом била су два збора и задужење је одобрено

Сад пошто смо већ приступили радovima, и пошто је већ и учињен и неки привремени издатак а и у прошлој седници решено, да се учини једна привремена позајмица од једног милиона динара држим да треба овај одбор контроли да се изабере и то још у овој седници. Од своје стране кандидујем (на ако се и одбор сложи, добро) ова лица. Из грађанства: Димитрија Ђирковића, Мијајла Павловића, Димитрија Милојевића, Тодора Мијајловића, Милана Павловића и Милоша Гођеца трговце; из одбора: г. Ђоку Новаковића, Др. Марка Лека и Милорада Терзибашића. Поред ових дошли би још двојица од Народне Банке и Владе. Ја сам у овој кандидацији гледао, да не уђу она лица, која су ангажована као чланови комисија других, које су радиле и раде по том послу. Сад да прочитамо редом лица, па кога изберете. (Чита.)

М. Капетановић. Да ли би боље било изабрати из грађанства не само трговце, него и од других сталежа.

М. Марковић. Мене је руководило ово: они су људи имућни и имају времена да воде рачуна о овоме, друго што су се ти људи више пута истицали, па ће имати више и утицаја и грађанство неће имати прилике, да каже, да смо изабрали људе, који неће да врше ту контролу. Дакле нарочито из оних људи, који су били против или за. Међутим кад би узели људе занатлије, то су људу већином сиротног стања и везани су за своје послове па неће имати времена да прегледају рачуне и издатке. (Врло добро.)

Први је дакле Димитрије Ђирковић. (Прима се.)

Други је Мијајло Павловић. (Прима се.)

Р. Драговић. Молим вас ја би мислио, да треба да уђе из грађанства и један техничар. (Чује се: овде не треба)

К. Главинић. Ствар је у овоме: Овај одбор треба да контролише да се новац од одобреног зајма троши правилно, и да грађанство има и ван одбора људе из своје средине, који ће се уверавати да се новац троши само на оне по-

требе, ради којих је зајам и одобрен. Сам пак одбор има и осим тога прилике да се уверава како се зајам троши.

М. Марковић. На питање Раденково ја би имао да кажем ово Ако би у чему био потребан какав технички савет, они ће затражити од људи који рукују пословима те врсте и они ће им објаснити оно што би им било нејасно. У осталом ми за то имамо водоводну комисију и нико није надлежнији од ње да објашњава такве ствари.

Председавајући. Ја мислим да је на основу зборског решења одбор довео одлуку да се изабере контролни одбор за контролисање ових издатака при овоме раду. При бирању одбор је увео у кандидате г. г. Ђирковића и Мих. Павловића. Они су оба у Нар. банци. Нар. банка ће међутим и сама да нам одреди једнога. (чује се: Мијајло није у банци) Добро. Онда примате ли г. Ђирковића. (примамо). А г. Мијајла Павловића. (примамо.) Даље су кандидовани г. Димитрије Милојевић. (жагор, не примамо га, Хоћемо Светозара Стаменковића)

Ф. Васиљевић. Ја би предложио да уђе ко год и од либерала (чује се не бој се: има и њих) и на прилику г. Васа Мадаревић, јер ме ов за то непрестано критикује.

М. Марковић. Кад је била конференција г. Милојевић је предложио да се општина задужи с 20 милиона, а после кад се гласало за зајам он није гласао ни зашта. Држим да тако несталне људе у својим убеђењима, не треба кандидовати за ово.

М. Марковић. Дакле место њега нека дође г. Светозар Стаменковић.

Председавајући. Прима ли се г. Стаменковић. (прима.)

Даљи су кандидати:

Тодор Мијајловић. (прима се)

Милан А. Павловић. (прима се.)

Милош Гођеца. (прима се.)

Ђока Новаковић. (прима се.)

В. Новаковић. Ја сам прошле седнице изабран за потписника и не би требало да будем и овде. (чује се М. Марковић.)

М. Марковић. Ја сам био члан у оној техничко-финанс. комисији.

Председавајући. Не мари то вишта. Та је комисија већ свршила свој посао. Прима ли одбор да дође г. Марковић. (прима.)

Др. Марко Леко. (прима се.)

Милорад Терзибашић. (не прима се, да дође Одавић, Одавић не, него Азријел.)

Дакле прима ли се г. Азријел. (прима)

Даље има да се умоли Нар. Банка да од своје стране одреди једно лице и то што пре.

К. Главинић. Ми смо изабрали контролни одбор. То је лако било учинити, али треба даље извести све што је нужно да тај одбор правилно функционише — треба му прописати права и дужности пре него што отпочне свој рад. Ми не смемо и не треба да дозволимо то, да избрата господа схвате погрешно своје дужности и да се мешају у ствари за које су ненадлежни. Нужно је ради тога, као што рекох, да председништво изради правилник о дужностима и правима тога одбора и да поднесе на претрес и усвојење општин. одбору. Тога правилника морају се после држати чланови одбора, иначе могу настати врло непријатни појави, ако би они тражили нешто нашта немају права.

М. Маринковић. У прилог овога могу да кажем, да би требало пре свега знати како стоји та комисија према општинском закону па онда да се правилник изради складно са законом.

Мил. Марковић. Наравно да онај који буде израђивао правилник мора довести његове одредбе у склад са законом о општинама, јер у њему стоји да комисија има да контролише употребу и трошење зајма.

Председавајући. Концепт правилника већ је израђен и претрешће се овде, да идемо даље.

Још из раније седнице познато вам је да сам вам послао табеларни преглед свију понуда и цена за осветлење вароши. Дозволите да сад прочитамо сравњење између свију те да видимо која је најбоља. Но пре тога да чујете извештај комисијски.

Секретар чита извешта, који гласи!

К. Главинић. Господо, да би дали грађанству чисте рачуне о овоме послу, ја мислим да ће најбоље бити да се прочитан извештај штампан у првоме броју Општинских Новина јер овде има и један наш грађанин који се нуди да ради па треба да зна грађанство за што рад није уступљет њему него странцу (прима се.)

А. Одавић. Ја би молио за објашњење колико цедвића Цикос ових великих лампи, а колико сијалица (65 великих с 1000 сијалица.)

Ја мислим да не треба да дебатујемо кад даје овако повољну понуду и овакве гаранције а после кад се с њим састави уговор дебатоваћемо. (прима се.)

Председавајући. Кад се прима у начелу онда изволте решити да комисија која је радила на своме питању ради и на уговору с Цикосом.

Ст. Чађевић. И ја мислим да смо ми сви на чисто с овом понудом и можемо је с миром савешћу примити и дати на штампање цео рад те да грађанство види да смо учинили коректно. Овде је издешна свака дебата јер је између овог понуђача и других грдна разлика. Док он тражи 80.000 дин. они хоће 140.000 дин. ! А од Егера разликује се само у годинама трајања (35 и 40) али је у свему повољнија.

М. Капетановић. Доиста треба понуду примити јер је велика разлика између његове и осталих понуда.

Мил. Марковић. Кад сви у начелу усвајају понуду, онда треба ставити у дужност комисији да изради нацрт уговора и да га изнесе пред пред одбор на претрес и пријем.

Коста Главинић. Предузимач каже овако: Ако употребити цео број лампи сијалица и лампи пламени, онда ће бити за 80 хиљ. дин. Дакле тражи да буде толики број.

Заст. пред. Има ли још кога да говори (нема.)

Прима ли одбор у начелу понуду Цикосеву (прима.)

Хоће ли ова иста комисија да изради нацрт уговора и да поднесе одбору (хоће.) Усваја ли одбор (усваја.)

Марко Велизарић. Ја не знам да ли би добро било да у комисији буде и један од представника друштва, па да с комисијом у споразуму раде. Њему — г. Цикосу ће се ова одлука саопштити писмено и том приликом могло би му се казати, да одреди и упути једнога човека у року од 15—20 дана, који ће са комисијом радити на саставу уговора.

Аидра Одавић. Ја сам хтео да питам односно ове тачке гди се каже за приватну потребу за лампе сијалице хоће ли имати право концесионар а и ми, да се ова такса редуцира (чује се нема.)

Милован Маринковић. За приватну употребу овде се одређује цена 6 пара. Приватни људи нису обавезни да му толико плате и пошто је рачун сваког да што више светлости прода, то ће он моћи ту цену за приватне и спустити само несме ни на више — дакле то ће зависити од потрошње.

А. Одавић. Ја сам то и хтео да кажем, да не може да подиже већу цену. Но ја не би њему дао ову вајвећу цену.

Ст. Чађевић. И мени се чини, да је ова такса од 6 пара велика. За једну обичну од 1 или 2 свеће некошта гаса више од 30 пара и то за 3—4 сахати, а овде излази најмање 50 п. дин.

То је скупо а нико од приватних неће имати рачуна ни да употребује електрично осветљење.

Заст. председника. Јесте, али се зна опет рачун. Ми овде у општини имамо човека, који се тим највише бави, па смо испунили шта све то кошта. За гасно осветљење треба држати момка, па дупају стакла и прописна гас и кад се све то урачуна опет је скупе од 6 пара, а опет немамо довољно светлости.

М. Велизарић. Ако узмемо 3-4 лампе са петролеумом да гори у кући, мислим да ће то више коштати од једног динара, а овако са четири сијалице биће више светлости за један динар, имаћемо исту цену до 4 пута више светлости.

К. Главинић. Ви господо имате табеларни преглед појединих цена. Видите да нема ни једног јефтинијег од 6 пара, а остали траже 7 и 8 пара. Те су цене по целом свету опробане и кад би могле бити јефтиније не би они оволико тражили. Што се тиче приватне употребе то му није забрањено спуштати.

Ст. Чађевић. По врло прецизном опису г. Боке Станојевића о електричном осветљењу, да је врло добро и по очи и по здравље људи, мислим да ми као одборници треба да тражимо те да се отвори пут како би сваки грађанин чинио употребу од електричне светлости — с тога би и требало да комисија ради на томе, да цена буде мања.

М. Капетановић. Комисија доста може да се погађа са г. Цикошем те да буде осветљење што јефтиније, али сумњам, да ће што успети, јер ово је била офертална лицитација. Нико није знао ко ће и како да конкурише па сви траже скоро једну исту цену изузимајући њих двојицу који траже и то један 7, а други 8 п. То значи, да је данас рачун за елект осветљење од 17 свећа тако тачан, и да не може бити јефтинији. Нисмо само ми у Београду од којих се оволико тражи. Тако је у другој свету гди су прилике сличне нашим. Ево у вароши Троя у Француској: плаћају данас 6 сантима, за лампу од 16 норм. свећа а за лампу од 10 свећа 4 сант. Ја би тражио од г. Цикоша цену и за лампе од 10 свећа, јер биће много људи код нас, који ће бити задовољни и са светлошћу, коју даје лампа од 10 п. свећа. Кад би тако свео, онда би коштало 3 сантима и тако би имали и већу и мању лампу.

М. Велизарић. Ако се сећате, кад сам се вратио из Италије, поднео сам био одбору реферат о ценама које се тамо у неким варошима плаћа. Тако у Удини плаћа општина 4 п. ре за једну лампу, а грађанство 6 пара. Тако је у Турину, Милану и др.

Ст. Чађевић. Ја опет кажем да је ова цена од 6 п. за приватне скупа и да би добро било да предузимач ту цену редуцира. Не треба овде бранити ту цену и давати маха предузимачу да непопусти. Ми треба да покушамо на ако успемо биће добро, а иначе и ја нисам да се предлог уговора одбаца.

К. Главинић. Не треба више о овоме да се разговарамо. Г. Чађевић је напоменуо да треба да се покуша. Лепо. Комисија ће то учинити. Но овде се мене чини да г. Чађевић води рачуна само о коштању светлости с петролеумом за једно вече, а нерачуна што се стакла чешће ломе и оправке чине, више него код електричног осветљења.

Ф. Васиљевић. Нема бојазни од ове цене 6 пара. Ту су рачуна и предузимачи и потрошачи. Ако ја имам рачуна да неупотребим електричну светлост то ме нико не може да натера. Предузимач опет ако има рачуна да да јефтиније добро, он ће извесно дати, а ако нема, онда нема. Но пре ће бити да он има рачуна, јер што је јефтинија цена већа је употреба па опет излази рачун.

Заст. председника. Нико се више не јавља за реч. Мислим да свршимо ову ствар (да свршимо.)

Прима ли одбор понуду г. Цикоша у начелу? (прима.)

Је ли одбор вољан да ову комисију која је досад радила понуди још којим чланом или да оставе као што је била. Ту је у комисији г. Бока Новаковић (чује се доста је.) Она ће да направи уговор и да изнесе пред одбор. Међу тим да се извести Цикош о овоме и да пошаље човека који ће преговарати са комисијом. Ово да учини у року од месец дана.

М. Капетановић. Ја мислим да је и питање о школама врло хитно и да треба да се узме у претрес још сад. Ја ћу да вам у кратко објасним у чему је ствар.

Ви се сећате да је био расписан стечај за израду плана школе и резултат је био неповољан. Комисија која је прегледала поднешене пројекте, нашла је да ни један пројекат, не одговара прописима правила о грађењу основних школа у Србији, и зато је мњења да се не може ни једна школа зидати по поднешеним пројектима. На мени и као одборнику и стручњаку дежала је морална обвеза да у првоме реду настојим: да се с израдом плана убрза. Ја нисам имао могућности да то друкче постигнем, већ да сам узмем посао на себе. То сам и учинио. Пошто одборско решење гласи: да се прво отпочне зидање школе на дорћолу и да вежу дорћолска и јалијска школа уједно. Ја сам према томе направио један пројекат за основну школу. Комисија стручњака у којој су били г.г. Андра Стефановић проф. вел. школе, Илкић архитекта мин. грађевина, Главинић и г. Влада Николић архитекта, прегледали су скице и нашли су да по моме пројекту поже да се изида школа на дорћолу. Дозволите ми да вам прочитам овај њихов извештај (изволте) Чита.

Пошто је ово скица то се наравно, мора да изради детаљан план који ће све до подробности предвидети. Ја мислим да ће и та израда бити брже ако је ја предузнем. Г. Леко мислио је да ово треба упутити на рад министарства грађевина. Господо, ја сам био чиновник министарства грађевина и знам којом се брзином врше оваки општински послови. То ме је и побудило да сам узмем овај посао у своје руке и да га израдим. Пошто и стручни из министарства грађевина који ће имати да план предледају, кажу да је скица добра и да сад план има да се изради то ја мислим да би одбор имао да реши да ли се прима ова скица да се по њој изради детаљан план за дорћолску и јалијску школу.

Ст. Чађевић. Ја или нисам разумео Капетановића или је баш тако како сам га разумео: он као да је вољан да изради план за све школе у свим квартовима ове вароши.

М. Капетановић. Не — него само за дорћолску и јалијску школу.

Ст. Чађевић. Ја сам сасвим за ову скицу пошто су је стручни људи разматрали и нашли да ваља. И ја сам разматрао план и видео сам да је израђен како треба.

И кад Капетановић узима на себе да то изради у детаљу, ја мислим да му то треба дати а за цену да се погодимо.

Председавајући. Ја би имао да учиним напомену. Да гледамо да школе буду на три ката од којих треба да се трећи употреби за стан учитеља и учитељака. Комисија је у први мах изнела неке мане тога а и г. Капетановић, али ја мислим да би се то могло одклонити ако би ми узели за женску школу први кат и одвојили га засебним улазом а мушке оставили са засебним улазом. Ја сам се разговарао и са стручним људима и они воде да може да буде ово, и налазе да министарство просвете не би

имадо ништа против оваковог плана и оваквих зграда.

М. Капетановић. На овај план да нам одговорим господо, да се данашње модерне школе ове величине које ће бити наше, никад не зидају заједно са становима учитељским, И наша комисија која је проучавала питање о нашим основним школама својим рефератом предложила је и одбор је усвојио: да учитељски станови не буду у школи. Ако нам треба учитељских станова онда можемо да назидамо једну другу кућу напр. на међи између дорћолског и варошког кварта па ту да се настане учитељи, ако баш хоћете да им дате стан у природи, премда они вољу да имају додатке на стан. Да наведемо и један хигијенски разлог са кога треба да су школе одвојене однова, стаза мислите да се једном учитељу разбоде дете од какве заразне болести напр. богиње, гушобоље и т. д. и ако би он становао у школској згради, онда би морала школа да се затвара да би се деца од заразе сачувала.

И са тога разлога данас се нигде у свету не праве станови са школом уједно.

Председавајући. Ја мислим да би са овога одвајања много штетили, јер би и само здање много лепше изгледало кад би било на 3 спрата.

М. Капетановић. Па ово ће и бити на три ката, али неће служити за станове по за друге потребе школе.

Ст. Чађевић. Ако би се правиле зграде на три ката те би биле незгодне за децу нејаку, а кад би учитељи становали у близини или у школи то би било добро јер би водили рачуна о ђацима као домаћини. Но рђава је страна хигијенска код таквих станова и ја сам слушао да се учитељи баш много не грабе за станове у природи, јер им је боље кад имају додаток на стан. Осем тога ту би се натрпало и учитељске деце да би отуда могло бити ваздан непријатности. И са тога ја мислим да квартали за учитеље треба да буду оделити од школе.

Председавајући. Прима ли одбор овако како је г. Милан Капетановић прочитао и тражио с напоменом да се сад изради детаљан план? (прима.)

М. Капетановић. Наравно ја овај посао нећу за бадава да радим, међутим да ви мени не би по свршетку посла награду одређивали, те да вам се, ако би је дали већу, пребацивало и т. д. ја мислим да би најбоље било да ми се рад, када се као ваљан прими, плати према једном закону који постоји у Немачкој или Аустрији, међутим, ја од ове награде не тражим за себе корист, не тражим ни паре за се, већ поклањам све фонду за потпомагање сиромашних великошколаца. Тај новац имао би ући у основни капитал за подизање једног дома за сиромашне великошколце. Мислим да на то неће нико ништа приметити и да ћете и ви ову понуду прихватити. (примамо и живео.)

Председавајући. Ја мислим да ми с благодарношћу можемо примити ово. (тако је.)

С. Миличевић. Мени се чини да је комисија која је била одређена од стране одбора да да извиди места где треба школе подизати рекла, да би је ваљало подићи на ономе Грантовом имању на Енглезовцу. Шта је рађено са откупом плаца?

Председавајући. Ја би имао да вам кажем да је старалац Гранлове масе поднео једну молбу да општина прими један комад земље за своју употребу за школу и ја бих молио одбор да реши ко ће то прегледати и место изабрати да ли они исти чланови, или други који? (исти) Ја мислим да уђу г. Капетановић и они који су пре били одређени, а то су г. г. Никола Р. Поповић, др. М. Леко.

Ст. Чађевић. Ја идем на пут и 6 месеци нећу

бити овде (чује: нек буде Мијаило Цветковић, јер је г. Главинић у многим комисијама већ одређен) добро онда је г. Мијајло.

Молим вас да одредите још једну комисију за преговарање. Ја мислим у ту комисију да уђу г.г. Мата Јовановић, Јован Станковић, и један лекар, а то ће бити г. Рибникар. (Усваја се.)

К. Главинић. Ми смо господо решили, да се израђује детаљни планови за једну школу а није нам још казано шта је одговорила духовна власт, односно онога места гди је сад црква св. Александра Невског које потребно за дораску школу, осим тога треба донети какво решење и о плановима тих школа у другим крајевима.

Заст. председника. Ми смо писали духовној власти, а доцније ја сам и сам говорио са г. митрополитом и молио га, да нам се неправде сметње. Напоменути смо у писму, да ће се улица нивелисати и регулисати и да је црква склона паду а и по регулацији половина се сече. Дакле да има три узрока. На то је одговорено од духовне власти са питањем, да ли општина мисли прво да сруши цркву или прво да направи цркву, па онда да се руши већ постојећа и одговорено је, да се прво сруши па онда нова прави на плацу код Сака чесме. Међутим и свештеници кажу, да би штетно било да се прво сруши па доцније подигне и о томе су поднели и они једну молбу.

Ја мислим да оно место где је сад црква и није за цркву а ово пре много боље, ја сам објаснио г. митрополиту и он је казао, да ће и он изићи кад буде компења изашла. Што се тиче величине цркве, ја држим да је правимо према нашем стању. За то је водно преговоре и бивши г. председник и он мисли да би се могла ствар решити, ако пристанемо да направимо цркву у року од 3 године. Међу тим та црква нова мора бити много већа и боља и имала би врло лепог изгледа кад се из Панчева путује Дунавом за Београд. Дакле ако прима одбор ово, онда тако и да се ради (прима се)

Ст. Чађевић. Што се тиче грађења школе, ја мислим да оставимо за идућу седницу, те да би се некако уредило гди се може школа подићи, јер прављење овога зависи од регулације, а ви знате да смо поставили регулациони план, па се морамо по њему и управљати.

Заст. председника. Дакле усваја ли одбор да ово питање остане за идућу седницу (усваја)

К. Главинић. Господо, биће вам познато да сад општина даје нивелацију, а ја сам видео да се куће зидају и сад као и до сад без нивелације.

С тога молим председништво да јави грађанству, да нико не сме подизати нову грађевину пре него што добије нивелациону линију од грађевинског одељења суда беогр. општине, и да свакоме ономе који не затражи нивелацију, зидање забрани.

Заст. председника. Има овде неколико предмета, који су хитни и треба да се одмах реше. Избор грађана за присутнике код исљедне власти. Молим да се сада учини избор. У једној седници ја сам молио г. г. одборнике да промисле о личностима; које би могли изабрати за оцењиваче војних набавака, молим вас да то у идућој седници спремите.

Г. Министар привреде захтева од одбора да му избере двојицу грађана који ће бити контролори код управе фондова. Изволите чути окт г. Министра. (Секретар прочита.)

М. Јовановић. Дакле просто одбор треба да кандидује 6 лица. Ту се могу изабрати грађани који се добро разумевају у процени непокретности. По мом мишљењу могу се узети пензионери.

К. Главинић. Најбоље је да председништво

само спреми кандидациону листу у идућој седници поднесе на решење. (Прима се.)

Заст. председника. Има неколико лицитација да се одобре. Чујте. (Инженер прочита лицитацију за Грочавску улицу.) Одобрава ли се? (Одобрава.)

Чујте даље. (Инженер прочита лицитацију за ново просечену Јеленску улицу.) Одобрава се.

Чујте даље. (Инж. прочита протокол лицитације за грађење циклор-тротоара у улици Топличиног венца.

Усваја ли одбор? (усваја за макадам и калдрму одобрава се; а за тротоар да се одбаца.)

И. Цветановић. Како се праве ти услови, да ли различито или поједнако за све улице и стране и равне? (Инженер поједнаки.)

Ст. Чађевић. Ово је питање умсено, и на прављење услова треба обратити пажњу.

М. Јовановић. Господо, ми смо услове претросали ише пута и сложили се да се ситан камен не употребљује усвојени су и услови и казано да се крупан камен употребљује и сад мислим да је без икаквих разлога ово што се тражи (Инженер објашњује како камен неваљави да је сувише крупан ни сувише ситан него увек онолики да се с њим може руковати.

Ст. Чађевић. Сувише ситан и сувише крупан камен има ту хрђаву страну, што се неједнако слажу. Разлог је њој у тому што мања камен има и мању цену. И заиста инжињерско одељење треба на то да обрати нарочиту пажњу а поред тога да паз и на пад воде.

Заст. председника. Прима ли одбор лицитације испод предвучна? (Усваја.)

А оне што су скупе да се одреди нова лицитације. Је ли тако? (Јесте.)

Ви сте господо решили, да се ономе ђаку у Москви да извесна сума новаца у помоћ, ако докаже уверењем, да је доиста слушаца тамошње школе. Он је добио уверење и послао. Молим чујте то уверење како гласи. (Секретар прочита.)

М. Јовановић. Мени се чини да смо ми тражили уверење с каквим успехом он учи. Ово уверење није довољно. Треба да се оцени, како му иде тај писао. (Чује се: изнесите идуће седнице.) Добро.

Састанак је закључен.

Са тавак је овај трајао до 10 часова у вече.

Држан 13. МАЈА 1891. ГОДИНЕ.

Председава Св. Карапешкић.

Председавајући. Састанак је отворен. Изволте чути протокол прошле седнице.

Секретар чита протокол седнице од 8. т. месеца.

Председавајући. Прима ли се протокол? (Прима)

А. Одавић Овом приликом истина задржавају одбор мало подуже, али тврдо сам убеђен да ће одбор добити уверење да је ова ствар коју сам намеран изнети сад пред одбор од мало веће важности и да неће бити на одмет ако се о истој мало проразговарамо.

Пре неки дан ради својих приватних послова одем код оvd. талијанског трг. конзула и том приликом са свим случајно дознам о једном оферту, који је поднесен водоводној комисији и којим се нуди испорука машина потребних за наш водовод.

О том оферту нисам пре тога ништа ни приватно а ни преко надзорне водоводне комисије сазнао.

Исти оферат стигао је после одређеног рока за пријаву и комисија држећи се свог позива за конкурс, није исти оферат ни отворила, но је позвала заступника куће,

која је оферат поднела, г. Селина оvd. талијанског трг. конзула и вратила му оферат.

Но г. Заступник по пријему оферта замоли комисију да оферат отвори, и бар да види каква је цена попуђена. Но водоводна комисија остане при свом првом решењу, које је по моме мишљењу у оно доба било потпуно оправдано. Али сад, господо, кад овај оферат већ имамо, и кад нам сам фабрикант коме смо били вољни као дотле најјетинијем да уступимо испоруку машина даје овако лепу прилику — постављајући услове — неби било згорег да се са овом офертом мало позабавимо.

Ја истина нисам никакав стручњак те да би могао говорити о машинама и њиховим детаљима али ипак зато има у овом оферту нешто о чему могу и ја своје мишљење дати. То нешто јесте сама цена.

Кунова понуђена цена јесте 176000 динара и како је он у оно доба био између свију офераната најјетинији то у главноме било је готово све свршено да се испорука машина уступи г. Куну.

Али овај фабрикант г. Този и Комп., из Лењана у Италији пуди нам исте машине за 108400 динара. Дакле диференција је у цени 67600 динара. Ово је господо тако огромна разлика о којој треба доиста промислити, и с тога дозволите ми да нека поједина места из оферта прочитам а осим тога да вам саопштим и још неке појединости, које сам приватно сазнао.

Ја истина имам за сад при себи копију оферта, (ориџинал је још и данас код водоводне комисије) али која је потпуно верна оригиналу. И ево шта на првом месту стоји (чита).

Дакле као што видите оферанат одоцнио је са офертом само зато што је рачунао да је у позивима послатим страним фабрикантима рок остављен по нашем календару, који је са 12 дана доцније од њиховог, док на против рок је остављен по римском календару, и оферанат сигурно доцније сазнавши о томе телеграфским путем извештава водоводну комисију о своме оферту, и моли је да без обзира нато што ће доцније стићи оферат отвори и у разматрање узме. Али комисија то није учинила.

Једно само желио бих да дознам а то је да ли је комисија знала за ову понуду онога дана кад је изнела пред нас новодобивене услове кунове и кад је изашла овде пред нас као са бауком говорећи нам, да добро пазимо и водимо рачуна о овој куновој понуди јер може врло лако наступити и та околност, да останемо без машина и ако је знала онда је за осуду да нам ништа о овом оферту реферисала није.

За своју солидност понуђач се позива на референције г. Ридлера професора из Берлина чији смо систем пумпи и ми за водовод усвојили и на самог г. Смрекера. Дакле из самог овог његовог позива, на поменуто господу може се већ колико толико мислити и рачунати да је поменути кућа солидна.

Приватним путем дознао сам да је председник водоводне комисије г. Стаменковић писменим путем питао г. Владу Марковића, нашег машинског инжињера да ли је он при свом путовању по Италији обишао и видео и ову фабрику г. Тозијеву.

Г. Марковић одговорио је да доиста није посетио саму фабрику, али на том свом путу имао је више пута прилике да види у истој фабрици израђене моторе и разне машине, према којима се, вели, ова фабрика

WWW.UNILIB.RS
 може уврстити у ред првих фабрика те врсте у Европи.

Дакле још један разлог више да ову понуду треба узети у разматрање.

Даље у понуди стоји (чита). Дакле као што видите он нам нуди машине франко вагон Београд а осим тога ставља нам и свог машинисту за три месеца на расположење, а то све за 108400 динара.

Што се пак даљих погодаба тиче оферанат већ унапред пристаје на све оно што дубље не засеца у саму суштину првих услова, дакле унапред прима како опште тако и детаљне услове.

Даље из понуде, у колико сам ја разумео, види се како понуђач мисли да треба са фондацијом ићи нешто дубље. Доиста дубља фондација, коштала би нешто више, али по моме мишљењу то коштање неби никад дотерало до 67600 динара, колико износи диференција у цени између понуде г. Тозине и г. Кунове.

То је господо тако велика диференција да ја неби са знањем никад смео ћутке прећи преко ове понуде, но мислим кад нам се сад овако лепа прилика дала, требамо ову ствар догро да проучимо и на основу свестраног размисљања и претресања да решимо. Ми смо истина пону у Кунову решили но сретни смо што то решење није г. Куну саопштено но је обустављено. Срећни смо велим што писмо дошло у положај да би морали наш већ послати одговор опозивати, но без икакве бојазни можемо ову понуду по њеној правој вредности да ценимо.

На основу свега досадањег допустите ми да предложим шта по мом мишљењу треба сад у овој ствари да учинимо.

Предлажем да ову понуду уцутимо водоводној комисији на свестрано штудирање али ако водоводна комисија на то не пристаје као што ми је сам г. Стаменковић председник водоводне комисије рекао да не пристаје, то онда предлажем да се образује једна нарочита комисија из стручних и способних људи и да се иста умоли да ову понуду проштудира, па да нас извести каква је диференција, да нам каже плус и минус у том упоређивању, па кад имали будемо пред собом тај целокупан рачун тек онда да донесемо дефинитивну одлуку по овој ствари.

Осим тога предлажем да се г. Куну не даје за сад никакав одговор све догле, док не добијемо извештај од горње комисије по овом питању.

К. Главинић. Дозволите ми, господо, да као члан водоводне комисије, дам нека објашњења о овој ствари

Г. Одавић је и сам потврдио да је понуда о којој је сад реч, стигла доцније. Рок за поднашање понуда био је до 20. марта по нашем. Понуде су дотде и стигле, које су стигле и водоводна комисија, у присуству једног кметовског помоћника, Смеркеровог заступника и г. Тоше Селесковића такође члана водоводне комисије, отворила их је 22. марта. — Марта 22, 23, 24, 25 и 26. до подне, водоводна је комисија прегледала поднесене оферте, прорачунавала што је било нужно те да би могле донети дефинитиван закључак и 26. марта после подне донела је закључак (који је унесен у лицитациони протокол): да се према свему мора да сматра понуда Кунова као најпробитачнија; са тога да се она од стране комисије прими и предложи општинском одбору да је усвоји. — 30. марта, потписан

је извештај, који је почео био, одмах, сутра дан — 27. — да се пише на основу протокола од 26. Марта.

Одбор општински у седници од 4. Априла, примио је понуду Кунову и остало је још то да водоводна комисија ступи у преговоре о условима исплате; то је и чињено и услед тога, што је се дошло до неког резултата, и одбор је имао о томе прошле седнице да решава..

Марта 27. кад је Смеркер био већ отишао на страну и кад је и Тоша Селесковић био спреман за пут, дошла је депеша од Тозија из Лењана у Италији у којој вели: данас пишем понуду! — и ништа више. Та понуда Тозијева, није примљена и враћена је овдашњој трговачкој талијанској агентури којом управља г. Силини. Баш тачно не знам, кад је дошла та понуда, али по свему рачунам да пре 31. Марта није могла стићи у Београд. Водоводна комисија, кад је понуда донета, вратила ју је натраг јер није могла да се упушта у оцепу њену пошто је доцкан стигла. Садржина понуде није била позната ни једноме члану водоводне комисије јер оферат није отварао ни један члан комисије.

Ја сам тек јуче прочитао понуду, а г. Стаменковић кад је прочитао не знам. Што се тиче саме понуде доиста господо и сам кад сам је прочитао изненадио сам се. Кад су казали цену мању за 60 и неколико хиљ дин. мени то никако није могло да уђе у главу и што је још интересно он у тој понуди нуди и једнога свога инжињера да овде проведе 3 месеца око рада. Дакле, ствар је господо у томе да његова понуда, на први мах, изгледа да је око 67 хиљада динара јефтинија од Кунове.

Но у тој понуди има других ствари на које морам обратити пажњу одбора и ако нисам машински инжињер. Он нпр. гарантује извесни утрошак паре за 1 коњ снагу и сат, али под претпоставком: да се у потреби кордивски-енглески-угаљ прве каквоће а ми смо тражили гаранцију према нашем угљу, тако он гарантује у тој понуди потрошак воде од 12½ килограма док Кун гарантује 10¾ килограма. И сви остали понуђачи су гарантовали много већи потрошак воде него што је Кун. И што се ове гаранције тиче Този долази тек на трећем месту. Услед тога, што је узео у рачун бољи угљен он је и казан мање пројектовао него што смо ми тражили у след чега је добио лакше казане. а код нас, за наш угаљ морају бити већи дакле и тежи. Сем тога, између њега и Куна разлика је и у дубљини темеља са — чиними се — 3½ метра А то ће изнети приличан вишак у зидарском послу. Дакле, као сигурно стоји то да ћемо имати разлике и вишка у бетону потребном за темеље и да ће бити знатно већи утрошак угљена. Разуме се, то су издатци, које треба рачунати, те да се види да ли је боља ова понуда од Кунове.

Ми као људи, који нисмо машински инжињери писмо могли да се уцутимо у то а нисмо могли ни да видимо рачун о тој понуди. Водоводна је комисија радила овде онако, како треба да се ради. Ово је била офертална лицитација, с тога она није могла ни да узима у претрес понуде, које су стигле 11 дана после закључења лицитационог протокола.

А сад је ваше да цените ову ствар онако како за добро нађете; и ја имам да кажем само још ово: Ако узмете ову Тозијеву понуду у претрес онда би требало одредити нову лицитацију; а за то и за ис-

питивање нових понуда, као и ове, требаће више времена, с тога молим да се изречно забележи у протокол: да водоводна комисија скида са себе сваку одговорност ако би се, због проучавања ове, доцкан стигле понуде, и држања нове лицитације, извршење водовода задоцнило и ако се морају предузимачима какве накнаде трошкова платити.

Андра Одавић. Што каже г. Главинић, да Този није потписао услове. Он овде каже: (чита) дакле у напред вели да прима услове како у опште тако и у специјалности само разуме се ако не долазе у противуречије са пројектом водовода. Даље види се како се иста фирма позива па референције г. Смеркера и г. Ридлера професора из Берлина, чуо сам али не знам да ли је истина да је г. Смеркер рекао једном приликом да поменути фабрикант није специјалиста.

Господо, овде је каталог свију машина и мотора што је Тозова фабрика направила и кад неби иста фирма била специјалиста за машине и моторе мислим да неби могла оволику грдну количину машина лиферовати тако рећи готово за све државе. Та фабрика шаље чак у Америку своје машине и држим кад он може да шаље у Америку, да ће моћи и нама

Но све ово на страну. Ја ипак кажем, да би желио и да би предложио, да се ова понуда Тозијева да истој водоводној комисији, да је проштудира ако хоће, а ако она неће да одредимо другу. Сем тога ја имам и неке фотографске цртеже и држим да не би погрешили ако би ово видели. Моје је убеђење, да се извршење водовода неће овим задржати, јер кад је могла комисија за 4 дана да проучи пређашњих 6 понуда може и ову да проучи за који дан. Разлика господо, у цифри је тако огромна, да ми морамо видети рачуна о истој те да скинемо одговорност са себе. Сутра господо нека се чује по вароши, да је било ове понуде од 68 хиљ ниже и да ми о истој понуди никакви рачуна водили нисмо, будите уверени да би грађани наши бирачи потпуно оправдано урадили, кад би у будуће на нас са највећим презрењем гледали.

Стеван Чафевућ. Заиста господо, ми никако не смо да пренебрегнемо и да пређемо преко овога олако на дневни ред. Није овде разлика у једној или 2. хиљаде, него у 68 хиљ., то је преко трећине читаве понуде Кунове јевтиније. Морамо добро размислити шта радимо те да узмемо најпаметнији пут којим се до расправе доћи може. Мени је пало у очи оно што каже г. Главинић, да ову понуду Тозијеву ни су хтели узети у расправу, важе да је 4. Априла била пред одбором и закључен протокол 26. Марта (Главинић. Експедирано из Лењана 27. Марта.) Е онда добро

Г. Главинић каже, да није стручњак у машинским стварима и тако исто и г. Стаменковић и кад је тако и ова ствар треба добро да се проучи онда треба изабрати једну комисију у којој да уђу и стручњаци који ће проучити и ту разлику у дубљини копања.

Односно угљена мислим да свака фабрика узима један угљен са мером одредења у грошку коњских снага сад што су они узели тај угљен калорија свакојако не смемо прећи и дати Куну под онако тешким условима. Ми смо ову понуду Кунову примили овде нарочито по базивању г. Главинића. Кад нам овај даје монтера мислим

да се избере комисија па да ову ствар проучи и у најкраћем року поднесе.

Коста Главинић. Кад хоће неко да говори о нечему треба напред да зна, па које је услове пристао тај Този. То треба да зна и г. Чађевић кад хоће да говори. Услови су Тозијеви ови: 30 процента одмах, 30 проц. кад машине монтира; 30 проц. кад издрже пробу и 10 проц. кад прође година дана. Те услове није Тозије послао потписане. Ми смо казали у условима, да буде наш угљен и према томе да фабриканти пројектују машине, са обзиром на угаљ која ће бити 6 хиљада колорија а г. Този рачуна машине са предпоставком да ће се употребљавати угаљ од 8 до 9 хиљада калорија, што је за нас хрђаво, јер ми таквог угљена за потрошак немамо или би га морали скупо плаћати — будући је то стран угаљ.

Ми смо вам казали како је ова ствар текла. Протокол је овде потписан 26. а њихова је понуда стигла овде тек 31. Марта, и сад према таквом задоцнењу, ми нисмо могли, да примимо доцнију понуду Одборова је ствар х'ћ ли да узме у обзир и ову понуду и како: хоће ли само о њој да говори или да отвори нову лицитацију. И ја велим господо, да ми, на први поглед изгледа да је између Кунове понуде и ове Тозијеве велика разлика у цени

Марко Велизарић. Ја комисији признајем потпуно коректност рада њеног. Она је имала право што је тако радила, али само стоји то, да је она знала за ову понуду пре последњег решења одборског. Њена је дужност била да и ту понуду саопшти одбору. (Главинић. Ја кажем да није. Г. Стаменковић каже, да понуду није читао до данас.) Добро, нека је и тако, ми смо напослетку дознали за овај оферт и немамо шта да пребацимо комисији. И сад нам је та понуда добро дошла и јер је можемо примити ако буду њени услови добри: а имамо још времена да одкажемо Куну кад он неприма наше услове за исплату, већ их мења на штету кредита општине, док Този прима наше услове и диже наш кредит, а нашој општини кредита и треба, а највише сад кад преговарамо зајам

Моје је мишљење да оферт Тозијев упутимо водоводној комисији и да је умолимо да ту понуду испита и да поднесе реферат одбору. Ако би се и комисија одрекла тога посла, ми ћемо тек онда избрати другу комисију, а не сада.

Јов. Тадић. Поред свега онога што је до сад говорено о овој ствари, ја сматрам за дужност да поводом говора г. Главинића кажем ово: Господа су се догизала питања о подношају оферта у невреме и казала су што су мислили да треба рећи, па ћу и ја бити слободан да коју реч искажем по томе.

Ја нећу да кажем да је радња комисијска у суштини неправилна, али никако не могу да будем на чисто с тим за што да се и овај оферт не помене у извештају комисије, кад је овај датиран 30. Марта а међутим депеша Тозијева била је предата и позната комисији већ 27. Марта?! Познато јој је још тада било да је оферт послат, и она ни речи да помене о њему у своје извештају: Зар није био ред да бар важу одбору: одборе има још једна депеша која је прispела водоводној комисији и требало би или не би требало да се при-

чека оферт који је послат? То је био ред да јави председник комисије али он то није учинио ма да је знао да је оферт на путу!

Сад што се тиче осталога, ми морамо да водимо строга рачуна о томе шта ће да се рекне о нашем раду у јавности. Наш положај добили смо поверењем својих суграђана и ми то поверење треба да оправдамо својим часним радом. И баш са тога гледишта ја мислим да ми не треба да уступимо посао Куну кад је о ако велика дефиниција у његовим и Тозијевим ценама. Ја мислим да би ову понуду, по предлогу г. Андре, ваљало упутити водоводној комисији да га она проучи и да нам реферише те ако је скуп да га одбијемо а ако је јевтинији да га примимо. Примање његове понуде у толико би нам могло бити пријатније, што он поставља повољније услове за плаћање него Кун.

А. Одавић. Ја сам господо, покретач овога питања и мени је страшно криво што г. Главинић каже: ако вам се не допадамо, ми ћемо да идемо.

Би сте све, господо, чули, да ја нисам хтео да изнесем какве злоупотребе комисијске: нисам хтео да је нападам због не тачног рада. То не. Него сам мислио: кад је водоводна комисија имала овај оферт 27 Марта за што га није поменула у извештају своје датираним 3 дана доцније!

Друго: кад је талијански консул Силини отишао да тражи оферт награди они су му вратили прегеже поднешене с офертом а сам оферт задржали. За што је в. комисија задржала оферт кад га није ни примила у рачун?

Ја мислим да се задржавају само оферти који су у конкуренцији а други никако.

Ја дакле нисам могао да хвалим комисију за то, али нисам имао намере да је корем за злоупотребе. Ако би какви злоупотреба, сачувај Боже, приметно, нека буде уверен и г. Главинић и сваки други, да би их ја изнео у свој наготи својој и са свом јачином свога гласа напао их.

К. Главинић. Г. Андра не треба да се жести јер ме је рђаво разумео.

Ја сам казао: докле смо ми тамо, ми ћемо радити своје послове онако како ми мислимо да је најправилније а ако неко надежан мисли да треба да радимо друкче, ми ћемо да идемо.

Ако ви налазите да треба узети у обзир и понуду која је дошла после свршене лицитације, то је друга ствар.

Ја морам опет да поновим на приговор који је учињен, да ја до суботе увек апсолутно ништа знао нисам; знао сам да је Този позват да пошаље понуду и да ју је послао, али шта је у њој то нити сам знао нити знам. Што се тиче упућења ове понуде комисији, то је чисто ваша ствар. Само ја сам једино рекао и опет кажем: треба да се још сад реши хоће ли да остане ова лицитација у важности или не. Јер ако се узме накнадно у обзир ова понуда Тозијева, онда треба да се обори лицитација и држи друга. Хоћете ли ви то, хоћете ли да за дуже време спречите извршење послова на водоводу, решите тако — ја ћу се вашем суду поклонити. Међу тим и то ми је сасвим све једно ако би сте решили да се узме и ова понуда у обзир а да се лицитација не квари, али и не саопштава одлука.

Г. Андра непрестано тврди да је оферт Тозијев предат водоводној комисији на оцену а то не стоји. Оферат је поднешен управи водовода, а управа та и комисија, нису једно исто — Ви, господо, као одборници треба да проучите правила о томе, која су у одбору претресата и примљена.

Управник је Смеркер а његов заступник Курт и њему је дао г. Силини оферт а не комисији.

Ми као комисија знамо да оцењујемо оферте и да контролишемо рад управе водовода те са тога пемогуће је господо идентификовати комисију и управу водовода.

Ми — комисија — вршимо надзор у име одбора над целокупним радом управе а управа има инжењере и раднике који тај посао обављају и који се плаћају из кредита на водовод. Али ми нисмо ти, већ смо контрола над њима. — То треба добро упамтити.

(Свршиће се.)

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 7. до 13. Јуна 1891. год.

ТЕЖИНА	Ч Е Г А	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		ДИН.
	Брашна пшенична	— —
	Брашна кукурузна	— —
43.737	Пшенице	15.50
87.688	Кукуруза	11.75
213	Ражи	12.50
285	Јечма нова	12.—
700	Овса	12.20
161	Пасуља	26.—
3.617	Кромпира нова	17.—
	Арпаџика	— —
1.469	Црна лука	9.—
	Бела лука	— —
	Шљива сувих	— —
276	Крушака	30.—
	Јабука	— —
	Ораја	— —
	Грожђа	— —
4.057	Трешања	25.—
	Сочива	— —
2.517	Сира	60.—
	Меда	— —
14,230	Сена	4.50
2.080	Сламе	2.50
150	Масти	120.—
	Рибе фришке	— —
	Свиња лебелих	— —
	Сува меса	— —
	Меса говеђа сиров	— —
	Длаке говеђе	— —
	Прева урађена	— —
	Костију	— —
	Кудеље	— —
11.671	Коже	— —
10.000	Цемента	— —
386	Катрана	15.—
52.000	Креча	3.50
130	Ћумура дрвена	6.—
50.000	Угљена камена	3.—
50.000	Камена проста	— —
126.025	Дрвенарије разне	— —
20.904	Вина	42.50
	Ракије комове меке	— —
	» шљивове меке	— —